

oraz Wojskowej Służby Polek
87-100 Toruń, ul. Podmurna 93, tel. 0048 56 65 22 186
e-mail: fapak@wp.pl; www.zawacka.pl

MEMORIAŁ
General Marii Wittek

SZYCHOWSKA Kazimiera
zam. Gabryszewska

BCH
Lzk
Okręg Łódź
Obwód Skierniewice

4936/Lzk

SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI

SZYCHOWSKA Kazimiera

zaw. Gabryszewska

I./1. Relacja ✓ k. 3 s. 1-3

I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora —

I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora —

II. Materiały uzupełniające relację ✓

III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora —

III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 —

III./5. Inne ... —

IV. Korespondencja ✓ k. 1, 5-1

V. Nazwiskowe karty informacyjne —

VI. Fotografie ✓ kopia patrz p. II s. 1, 2

II, Relacje

- wywiad z Barbarą Panak, córką Avelii Zielińskiej (BCH) przeprowadzony przez Agnieszkę Toczywek-Warszewską, Lipce Reymontowskie 2019r., nyps, kopia, k.l.s. 1
- wspomnienie Stefana Kuczkowskiego (BCH) szefa gospodarstwa finansowego BCH przekazane przez Barbarą Panak, [b.d.], nyps, kopia, k.l.s. 2
- wywiad z córką Kaziunią Gaboyszewską, Eleonorą Gaboyszewską, 2019r., nyps, wydruk, k.l.s. 3

1/11

Wywiad z Barbarą Panak, córką Aurelii Zielińskiej, przeprowadzony przez Agnieszkę Łuczywek – Warszawską w Lipcach Reymontowskich dnia 28.04.2019 r. nt. Batalionów Chłopskich w Lipcach Reymontowskich i Zielonego Krzyża

Organizatorką Zielonego Krzyża w Lipcach Reymontowskich była Zofia Kwaśniewska (nauczycielka, powiatowa przewodnicząca Ludowego Związku Kobiet).

Zielony Krzyż Lipce

Przełożona grupy: Kazimiera Gabryszewska (siostra Henryka Szychowska) z domu Szychowska

Członkinie:

1. Aurelia Zielińska z d. Dałkowska ps. Aza
2. Jadwiga Szczepańska
3. Marianna Stefaniak z d. Nowak
4. Bronisława Olejnik z d. Białek
5. Zofia Gromisz z d. Zielińska ciocia Helena Dałkowska (siostra Zofii Zielińskiej) żyje
6. Henryka (Anna) Szychowska – Tuka
7. Alfreda Budzałek z Łodzi + Maria Nowak (Stefaniak)

Szkoleniem członkiń zajmował się ukrywający się w Lipcach lekarz żydowskiego pochodzenia z Łodzi Jakub Hajman a także Zofia Kwaśniewska. Szkolenie sanitariuszek odbywało się w domu rodziny Dałkowskich (ul. Wiatraczna – babcia Barbary Panak), gdzie mieszkała Zofia Kwaśniewska.

Jakub Hejman ukrywał się u Zielińskich na [...], potem u Kuczkowskiego

Aurelia Zielińska od Luty 1944 – członkini Ludowego Związku Kobiet, potem Zielonego Krzyża

Przeszła szkolenie sanitarne I i II stopnia oraz robiła emblematy i opaski, opatrunki, bandażę dla żołnierzy BCh

Sierpień - wrzesień 1944 – opieka nad partyzantem Tadeuszem Jaworskim z BCh, ukrywanym u Dałkowskich

Ludowy Związek Kobiet

Spółem w lipcach zakupiła apteczkę, [...] wykonał Szychowski z BCh, spółdzielnia zakupiła 200 m gazy, z której sanitariuszki w tym Aurelia Zielińska robiły gazy na opatrunki.

Sanitariuszki były też łączniczkami BCh.

Aurelia Zielińska przechowywała prasę i broń oraz prowadziła obserwację terenu

8. Sprawy ^{szpitala} sanitarnego oddziału.

Ludowy Związek Kobiet przekazał kilka synek młodych edukacją i zorganizował Zielony Kryz. Organizatorem Zielonego Kryza była kol. p. Sofia Kwasniewska z lipca przewodniczącą powiatowa LDK. Do Zielonego Kryza należały Aurelia Dątkowska, Sofia Zielinska, Alfreda Budzafek, Anna Sychowska (obecny lekarz internista) Karolina Sychowska i Bronisława Białak. Przewodniczącą ^(pomocniczą) grupy Zielonego Kryza była Karolina Sychowska. Szkołowniczą zajmowała się p. Sofia Kwasniewska i Karolina Sychowska. Spółdzielnia Spożywców "Społem" w lipcu zakupiła pomocniczo (niebawem) apteczkę wyposażoną w najpotrzebniejszy sprzęt medyczny i najpotrzebniejsze leki i opatrunki. Pomocny sprzęt jak Tętki na różnych wypadkach i koczownicze na wypadek zawału kończymy wykonali Orestas Sychowski, żołnierze BCh. Brak było ^{opatrunków} opatrunków sterylizacji i jako wyposażenie dla oddziału partyzanckiego, potrzebnych ~~jak~~ do udzielenia pierwszej pomocy na wypadek ~~razu~~ powstania ra.

Dziwostka z Zielonego Kryza przygotowały takie opatrunki sposobem gospodarowym. Spółdzielnia w lipcu zakupiła i przekazała oddziałowi 200 m.b gazy ^(bandaży) z której wykonano opatrunki sterylizacji, wysterylizowano papier pergaminowy i wszelkie różne opatrunki.

• Oddział nie posiadał lekarza. Gdy nastąpiła konieczność pomocy lekarskiej racemu "Urbanowi" Tadeuszowi Javorstkiemu udzielił jej swoje lekarstwo sibiernicki Fr. Krawczyk wyjeżdżając do miejsca ukrycia ~~stano~~ racemego na przedmieściach Skierwiste.

I/1/3

Wywiad z córką Kazimierzy Gabryszewskiej, Eleonorą Gabryszewską (14 lipca 2019 r.)

Gabryszewska Kazimiera (z. d. Szychowska), c. Jana i Marii, ur. 23 I 1924 we wsi Lipce, pow. Skierniewicki, podczas okupacji skończyła 2 klasy gimnazjum na tajnych kompletach, które odbywały się w domu Jana i Marii Szychowskich (rodziców) i na które uczęszczała razem z siostrą Henryką Szychowską – Tuką. Nauczycielami na tajnych kompletach byli Kazimierz Szczepański (po wojnie prof. Instytutu Sadownictwa i Kwiaciarstwa) uczył matematyki, lekarz Jakub Hajman (ukrywający się łódzki lekarz, Żyd) uczył niemieckiego, lekcji łaciny udzielał parafialny ksiądz Józef Kostrzewski, Pani Hanicz z Łodzi (ukrywała się) uczyła języka polskiego. Kazimiera pracowała także w sklepie spółdzielczym w Lipcach.

Członkini BCh, Łączniczka LZK, sanitariuszka ZK plac. Lipce, obw. Skierniewice, pod kierownictwem Zofii Kwaśniewskiej. Spotkania i szkolenia sanitarne odbywały się w domu Joanny i Aleksandra Dałkowskich, u których mieszkała Zofia Kwaśniewska. Kazimiera Gabryszewska była przewodniczącą grupy sanitariuszek. Sanitariuszki Zielonego Krzyża, wśród nich Kazimiera, wspólnie z doktorem Hajmanem, współpracowały z Oddziałem Partyzanckim BCh „Boruty” w ratowaniu i leczeniu rannych partyzantów. Między innymi, zajmowali się leczeniem rannego partyzanta, który zorganizował akcję rozbijania Niemców rabujących na wsi zboże i siano. Kazimiera wraz z doktorem Hajmanem skierowana była do udzielenia pomocy osobie zbiegłej z transportu. Niestety osoba nie przeżyła ucieczki z jadącego pociągu. Po wojnie Kazimiera należała do Związku Młodzieży Wiejskiej „Wici” i do Zjednoczonego Stronnictwa Ludowego. W roku 1948 ukończyła 9 miesięczny kurs dla instruktorów świetlic i teatru ludowego na Uniwersytecie Ludowo - Teatralnym w Brusie, prowadzonym przez Zofię Solarzową, która współpracowała z Leonem Schillerem, rektorem Państwowej Wyższej Szkoły Teatralnej w Łodzi (PWST). Zespół z Uniwersytetu Teatralnego w Brusie występował na deskach teatrów łódzkich, a także na zjazdach i różnych imprezach w całym kraju. Zawodowo pracowała jako kierowniczka wiejskiego domu kultury w Lipcach Reymontowskich, gdzie prowadziła szeroką działalność na rzecz krzewienia kultury dla lokalnej społeczności. Następnie przez wiele lat była kierownikiem sklepu. W roku 2000 została mianowana na stopień podporucznika. Odznaczona Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Srebrnym Krzyżem Zasługi i Honorową Odznaką Województwa Łódzkiego. Zmarła 2 VIII 2007 i jest pochowana na cmentarzu w Lipcach Reymontowskich.

ELŻBIETY ZA

I/2 Dokumenty dotyczące relatora

- Zaświadczenie Tow. Ludowego Uniwersytetu, Bous 1948 r., mps, rkps, k. 1, s. 1
kopia
- Legitymacja [Nr 813] pracownika Wydziału Kultury Powiatowej Rady Narodowej, Skiermiewice 1961 r., mps, rkps, kopia, k. 1, s. 2
- Legitymacja [Nr 4737] Honorowej odznaki wojew. łódzkiego, Łódź 1968 r., mps, rkps, kopia, k. 1, s. 3
- Legitymacja [Nr 376-70, 116] odznaczenia srebrnym Krzyżem Zasługi, W-wa 1970, mps, rkps, kopia, k. 1, s. 4
- Legitymacja [Nr 954/37] członka zwyčajnego Zw. Boj. Wolności i Demokracji Skiermiewice 1977 r., mps, rkps, kopia, k. 1, s. 5, fot.
- Legitymacja członkowska [Nr 0242 771] ZSL, Skiermiewice 1978 r., mps, rkps, kopia, k. 1, s. 6
- Legitymacja [Nr 3856-83-24] odznaczenia Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Warszawa 1983 r., mps, rkps, kopia, k. 1, s. 7
- Legitymacja [Nr 02015/37/12/89] odznaki pamiątkowej BCH, 1989 r., mps, rkps, kopia, k. 2, s. 8-9
- Zaświadczenie [Nr 3032 04] UDSK i OR, 1993 r., mps, rkps, kopia, k. 1, s. 10, fot
- Mianowanie na stopień podporucznika, Skiermiewice 2000 r., mps, rkps, kopia, k. 1, s. 11

I/216

TOWARZYSTWO
UNIwersYTETU LUDOWEGO
W BRUSIE KŁODZI

Brus, dnia 24. listopada 1948 r.

Zaświadczenie

Obywatelka

Psychonorska

była słuchaczką

Uniwersytetu Ludowego Teatralnego w Brusie

w roku szkolnym 1947/48 na 9-miesięcznym Kursie dla Instruktorów

Świetlic i Teatru Ludowego, który ukończyła:

z wynikiem

bardzo dobrym

Wykładowcy:

Kierownik Uniwersytetu
Ludowego Teatralnego

M. Pradolomac Stefan Łański

Zofia Solarska

D-028946

1/2/2

PREZYDIUM
POWIATOWEJ RADY NARODOWEJ
w Skierbiewicach
(Miejsce podwyżki wykładki)

Legitymacja Nr 013

Gabryszewska
(nazwisko)

Kazimiera
(imię — imiona)

Kierownik świetlicy
(stanowisko — tytuł służbowy)

w Lipskach pow. Skierbiewice

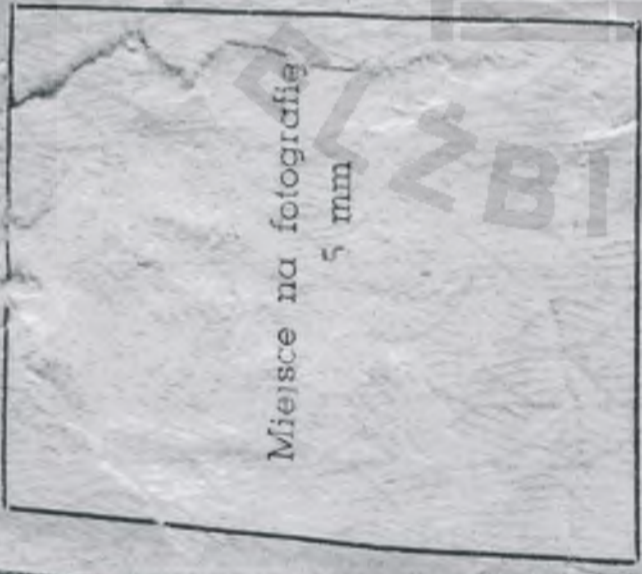
Skierbiewice dn. 20. 03. 1961.

[Signature]
(podpis wystawcy)

CWD - Os-110 — zam. 2778/ZW/P
PDA — 10.12.60 — 124.000

Uprawnia do
przejazdów
kolejami pań-
stwowymi we-
dług ulg tary-
fowych dla
pracowników
państwowych

Miejsce na fotografię
5 mm

[Signature]
(podpis posiadacza legitymacji)

Ważna na rok wystawienia 1961.

Ważność legitymacji przedłużono na rok:

1961 r. 1961 r. 1961 r.

PREZYDIUM WOJEWÓDZKIEJ
RADY NARODOWEJ
w ŁODZI

LEGITYMACJA

NR. 4737

ŁÓDŹ
1 CZERWCA

dnia 1968 r.

UCHWAŁA
PREZYDIUM WOJEWÓDZKIEJ
RADY NARODOWEJ
w ŁODZI

wyróżniony(a) został(a)

Ob. GABRYSZEWSKA

Kazimiera

HONOROWA
ODZNAKĄ WOJEWÓDZTWA
ŁÓDZKIEGO

Bolesław

Przewodniczący
Prezydium Wojewódzkiej
Rady Narodowej w Łodzi

POLSKA RZECZPOSPOLITA
LUDOWA

LEGITYMACJA

Nr 376-70-116

WARSZAWA

dn. 16 lipca 1970 r.

UCHWAŁA RADY PAŃSTWA

z dnia 16 lipca 1970 r.

odznaczony (a) został (a)

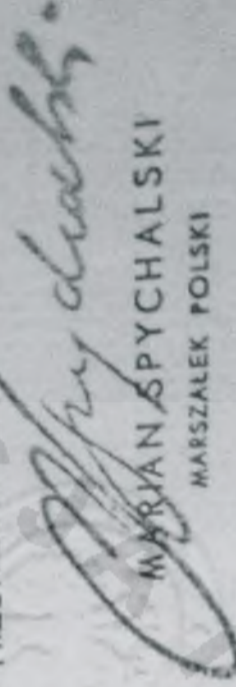
Ob. GABRYSZEWSKA

Kazimiera c. Jana

SREBRNYM
KRZYŻEM ZASŁUGI

PRZEWODNICZĄCY RADY PAŃSTWA

MARIAN SPYCHALSKI
MARSZAŁEK POLSKI

ZWIĄZEK BOJOWNIKÓW
o WOLNOŚĆ i DEMOKRACJĘ
Zarząd Wojewódzki

w Skiermiewicach

(podpis posiadacza legitymacji)

Adres zamieszkania .. LIPCQ Nr 74

Zmiana adresu ..

LEGITYMACJA Nr 954/37

Nazwisko .. *Gabryśowska*
Imię .. *Kazimiera* im. ojca .. *Jan*
urodz. w .. *LIPCQ Reymont*
dnia .. *23* m-ca .. *01* r. *1924*

JEST CZŁONKIEM
ZWIĄZAJNYM - ~~PODOPiecznym~~
ZWIĄZKU BOJOWNIKÓW o WOLNOŚĆ
i DEMOKRACJĘ

od dnia .. *20* m-ca .. *12* r. *1976*
Wydano dnia .. *17* m-ca .. *01* r. *1977*
Nr ewidencyjny .. *41036*

Sekretarz

[Handwritten Signature]
(podpis)

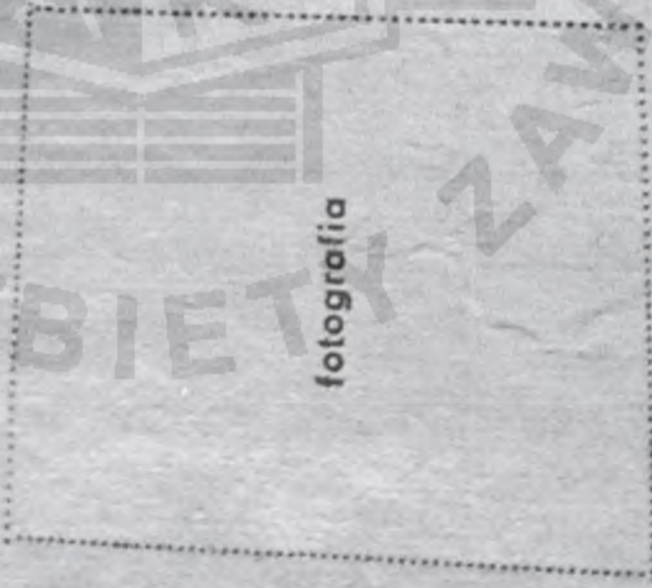
*) Niepotrzebne skreślić

„Gryf” Targowa 48, z. 181776, n. 40 000

ZJEDNOCZONE
STRONNICTWO LUDOWE

Legitymacja członkowska

Nr 0242771

fotografia

.....
podpis

Nazwisko

Gabrysiewska

Imię

Miriam

Data urodz.

23.01.1924

jest członkiem

ZJEDNOCZONEGO
STRONNICTWA LUDOWEGO

Data wstąpienia do ZSL

1962

Legitymacja wydana przez WK ZSL

Blieszniwicach

dnia

25.11.1978

Prezes WK ZSL

0242771

POLSKA RZECZPOSPOLITA
LUDOWA

LEGITYMACJA

Nr 3856-83-24

WARSZAWA

dn. 14 grudnia 1983 r.

UCHWAŁA RADY PAŃSTWA

z dnia 14 grudnia 1983 r.

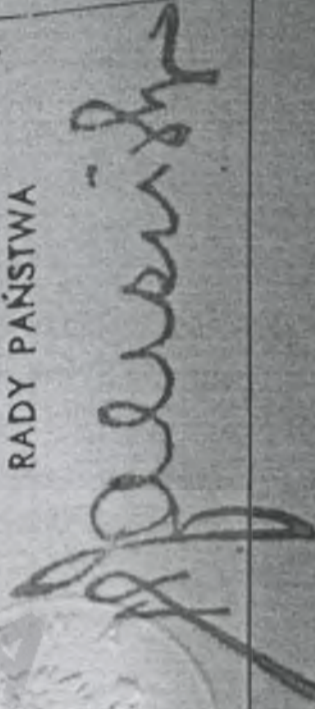
odznaczony/a został/a

Ob. GABRYSZEWSKA

Kazimiera c. Jana

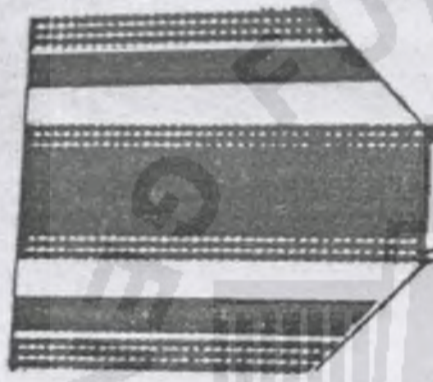
KRZYŻEM KAWALERSKIM
ORDERU ODRODZENIA POLSKI

PRZEWODNICZĄCY
RADY PAŃSTWA

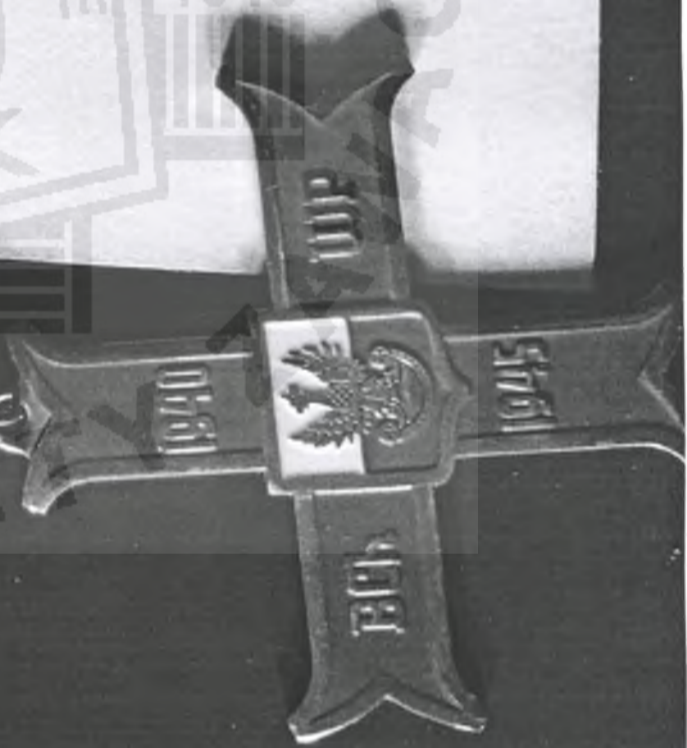
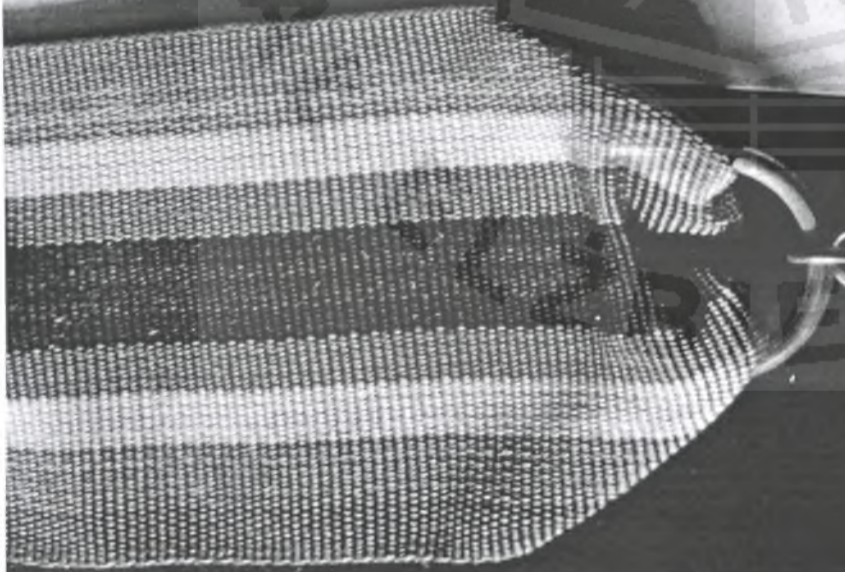
1948

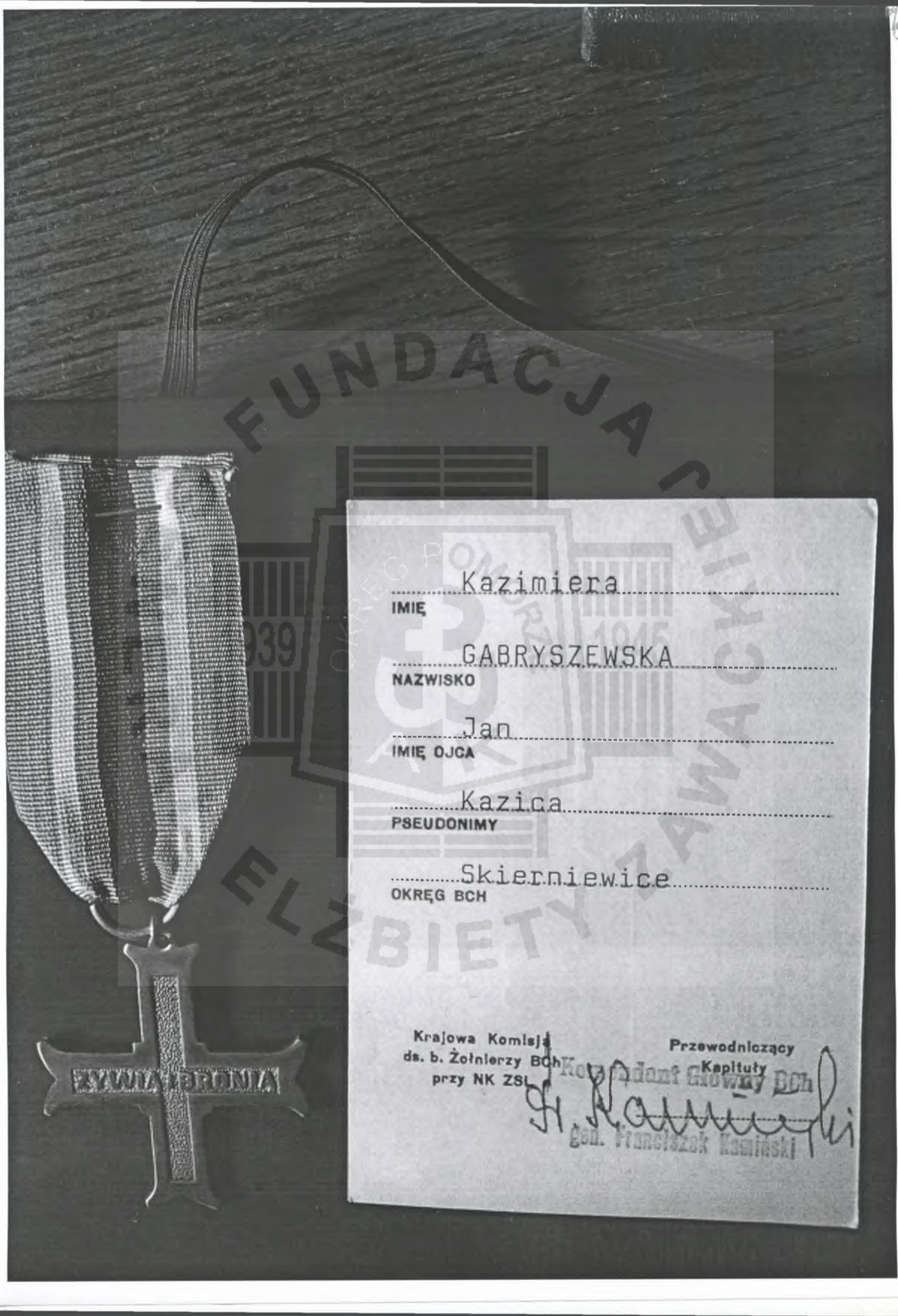
ODZNAKA PAMIATKOWA
BATALIONÓW CHŁOPSKICH

LEGITYMACJA

Nr 02015/37/12/89

..... Kazimiera

IMIĘ

..... GABRYSZEWSKA

NAZWISKO

..... Jan

IMIĘ OJCA

..... Kazica

PSEUDONIMY

..... Skierniewice

OKRĘG BCh

Krajowa Komisja
ds. b. Żołnierzy BCh
przy NK ZSI

Przewodniczący

Kapituły BCh
Franciszek Kamiński
Gen. Franciszek Kamiński

ZASWIADCZENIE

Nr 303204

GABRYSZEWSKA

Nazwisko

Kazimiera

Imiona

23.01.1924 r. Lipce Reymontowskie

Data i miejsce urodzenia.

Uprawnienie do przeliczeń
PKF 315
-100 50% emerytal

**URZĄD DO SPRAW KOMBATANTÓW
I OSÓB REPRESJONOWANYCH**

Niniejsze zaświadczenie uprawnia do ulg i świadczeń określonych w ustawie z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz.U. nr 17, poz. 75 z późniejszymi zmianami).

Z upoważnienia
Kierownika Urzędu
m.p.sob. Represjonowanych

mgr Krzysztof...
W woł. 31810

1.07.1993 r.

Data

podpis posiadacza zaświadczenia

2/2/11

SIŁY ZBROJNE RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

(nazwa organu uprawnionego do mianowania)

mianował

nie będącego w czynnej służbie wojskowej

szer. GABRYSZEWSKA Kazimiera c. Jana

(stopień, imię, nazwisko i imię oca)

na stopień

PODPORUCZNIKA

z dniem 12 października 2000 r.

Piotr TOWAREK
major

WOJSKOWY KOMENDANT UZUPELNIENIA

Skieniewice, dnia 30.11.2000 r.

(data)

II Materiały uzupełniające relację

- Graboyszewska Kazimiera - inf. biograficzne z tablicy informacyjnej w lipcach Reymontowskich, [b.d.], druk, fot., kopia, k. 2, s. 1-2
- Ludowy Związek Kobiet - informacje umieszczone na tablicy informacyjnej w lipcach Reymontowskich, [b.d.], druk, kopia, k. 1, s. 3

SL
zył
AK
Ch

leż
w Urzędzie
cach; odzn. MZiW [19].

II/1 (191
naste
ne v
kach
życi
w
czło
SL;
poc
tem
kill
zac
tov
cyj

GABRYSZEWSKA KAZIMIE

RA (z d. Szychow-
ska), c. Jana i Marii,
ur. 23 I 1924 we wsi
Lipce, pow. skier-
niewicki; pochodze-
nie chłopskie, wy-
kształt. podst.; podczas
okupacji pracowała
w sklepie spółdzielczym w Lipcach,
członkini BCh, łączniczka LZK, sanita-
riuszka ZK plac. Lipce, obw. Skiernie-
wice, pod kierownictwem Zofii Kwa-
śniewskiej; po wojnie należała do
ZMW „Wici” i ZSL; ukończyła dwie
klasy gimnazjum i kurs UL w Brusie;
pracowała jako kierowniczka wiejskie-
go domu kultury, prowadziła też sklep
(zmarła 2 VIII 2007, pochowana na
cmentarzu w Lipcach Reymontow-
skich); podporucznik, odzn. KKOOP,
ZZ dla woj. Łódzkiego [165].

i F
nie
ch
w
Sa
sk
i t
w

Ludowy Związek Kobiet

Stefan Kuczkowski wspominał: *Ludowy Związek Kobiet przeszkolił kilka swych młodych członkiń i zorganizował Zielony Krzyż. Organizatorem Zielonego Krzyża w Lipcach była Zofia Kwaśniewska, powiatowa przewodnicząca Ludowego Związku Kobiet. Do Zielonego Krzyża należały: Aurelia Zielińska z d. Dałkowska, Jadwiga Szczepańska, Zofia Gromisz, z d. Zielińska, Alfreda Smolaga z d. Budzatek, Helena Dałkowska z d. Zielińska, Marianna Stefaniak z d. Nowak, Bronisława Olejnik z d. Białek, Henryka Szychowska-Tuka. Przełożoną grupy była Kazimiera Gabryszewska z d. Szychowska. Szkoleniem zajmowali się lekarz Jakub Hajman i Zofia Kwaśniewska. Wyposażenie grupy z najpotrzebniejszym sprzętem medycznym oraz łupki wykonane przez Czesława Szychowskiego, żołnierza BCh.*

Szkolenie młodych sanitariuszek odbywało się w domu rodziny Dałkowskich, gdzie mieszkała ich przewodnicząca – nauczycielka Zofia Kwaśniewska.

Bataliony Chłopskie w pow. skierniewickim zostały zorganizowane w 8 gminach, na 10 istniejących, i liczyły ok. 500 żołnierzy. Przeprowadzono blisko 50 różnych akcji w których zginęło 25 osób.

IV Korespondencje

- email od Eleonory Gaboyszewskiej dotyczący matki
Kariny Gaboyszewskiej, 2019r.

Temat **Fwd: Odp: Akceptacja treści biogramu Kazimiera Gabryszewska**
Od Agnieszka Łuczywek-Warszewska <alw@zawacka.pl>
Do Sekretariat <sekretariat@zawacka.pl>
Odpowiedź do <alw@zawacka.pl>
Odpowiedź do <alw@zawacka.pl>
Data 2019-09-04 09:10

- Wywiad z córką Kazimiery Gabryszewskiej EG.doc (~28 KB)

----- Wiadomość oryginalna -----

Temat: Odp: Akceptacja treści biogramu Kazimiera Gabryszewska
Data: 2019-09-03 21:59
Od:
Do: alw@zawacka.pl <alw@zawacka.pl>

Pani Agnieszko,

Przepraszam, że odpisuję po dość długim czasie. Treść biogramu poszerzyłam. Postanowiłam, to co przekazałam w rozmowie zweryfikować. Znalazłam pewne informacje o działalności ZK we wspomnieniach Stefana Kuczkowskiego - partyzanta BCh Oddziału "Boruty". Także poprosiłam moją Ciotkę (Henryka Szychowska-Tuka) o doprecyzowanie sytuacji z osobą ranną z pociągu. Natomiast to co napisałam o Uniwersytecie Teatralnym w Brusie oparłam na wspomnieniach Zofii Solarzowej ("Mój pamiętnik"). Przesyłam tę poszerzoną wersję biogramu, a Pani zdecyduje jak ma on wyglądać ostatecznie. Bardzo dziękuję za materiały z Fundacji.

Serdecznie pozdrawiam

Eleonora Gabryszewska

Dnia 22 sierpnia 2019 12:40 Agnieszka Łuczywek-Warszewska <alw@zawacka.pl> napisał(a):

Dzień dobry,
przepraszam, że mail wysyłam po tak długim czasie, jednak pilne obowiązki skutecznie przeciągały w czasie napisanie do Pani. Jeszcze raz pragnę podziękować za poświęcony czas!
W załączniku przesyłam biogram Pani Kazimiery z załączonymi informacjami podanymi przez Panią do weryfikacji i autoryzacji.

--
Pozdrawiam
Agnieszka Łuczywek-Warszewska
Samodzielny Referent
Fundacja Generał Elżbiety Zawackiej ul. Podmurna 93, 87-100 Toruń
tel. 56 65 22 186
Odwiedź Nas na www.zawacka.pl
NIP 9561625127

=====

MOŻESZ NAM POMÓC PRZEKAZUJĄC NA DZIAŁALNOŚĆ STATUTOWĄ FUNDACJI
1%
SWOJEGO PODATKU
KRS 0000041692
"NARÓD NIE MOŻE ZGUBIĆ ŻADNEGO POKOLENIA..."

--
Pozdrawiam
Agnieszka Łuczywek-Warszewska
Samodzielny Referent
Fundacja Generał Elżbiety Zawackiej ul. Podmurna 93, 87-100 Toruń

Vi Fotografie

Fot. 1 - okres przedwojenny

Fot. 2-5 - okres wojenny

Fot. 6-7 - lata powojenne - kierownicza sklepu i domu kultury
w lipcach

Fot. 8-11 - lata powojenne - zespół Uniwersytetu Ludowo-Teatralnego
w Briesie

Fot. 12 - zdjęcia portretowe [b.d.]

VI/6

6/21/24

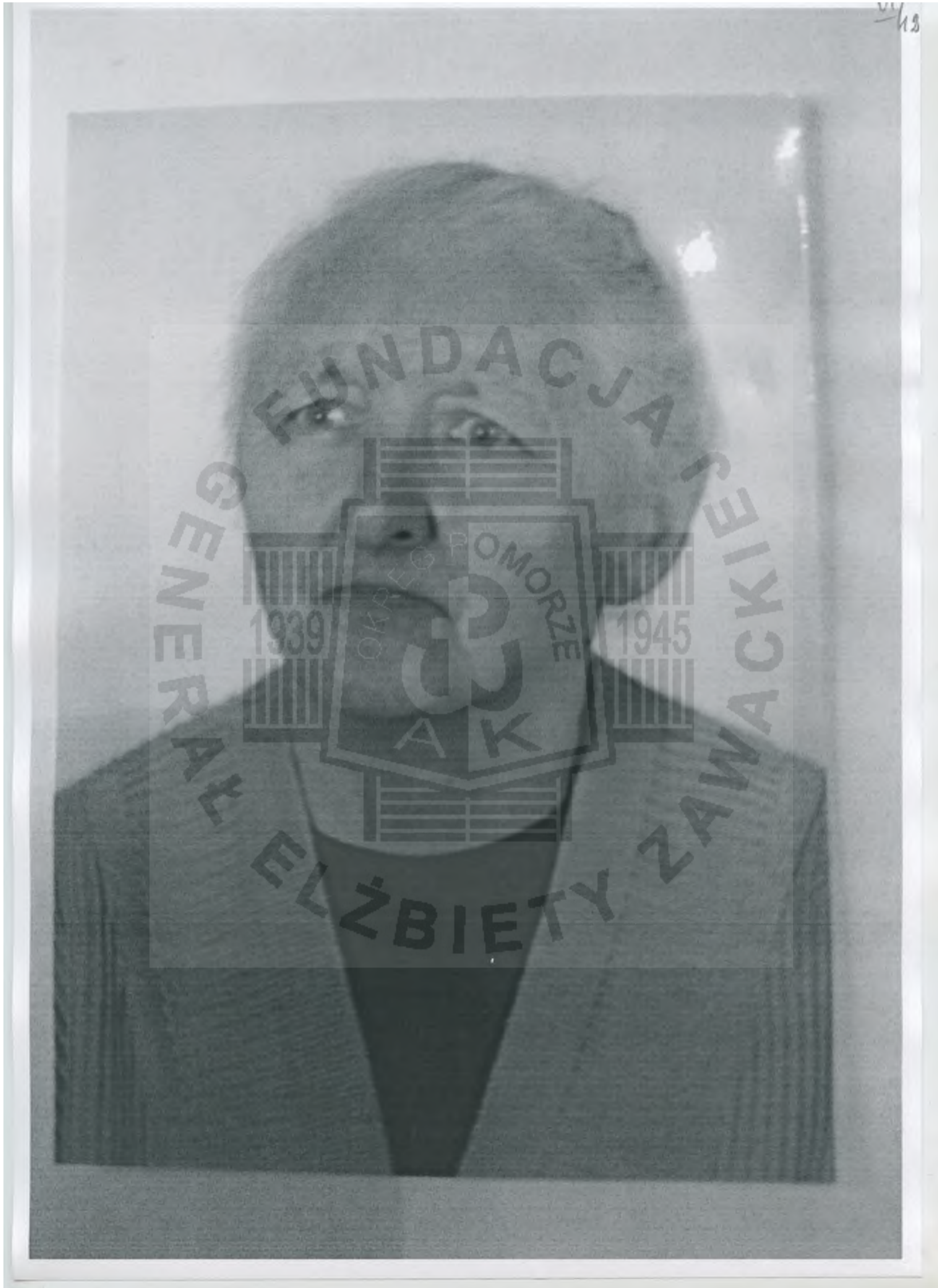
VI/8

SZYCHOWSKA Kazimiera

